

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου και τέλος).

ΟΙ ΘΕΑΤΡΙΚΟΙ ΜΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΤΟΥ Κ. ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΩΡΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Έβα... Έβα... να δνομα σάν τάλλα... Έβα...

ΝΑΥΑΓΟΣ. — "Α, βέβαια. Έβα να δνομα σάν τάλλα. Έβα.

ΑΡΙΘΜΟΣ 13, (ἀρχίζει πάλι να σκάβη. Ψιθυρίζει). Έβα, Έβα, Έβα...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Πιές τούλάχιστο κάτι να ζεσταθής. (Το βάζει ούζο).

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ευχαριστώ. (Πίνει).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, (πάει και δίνει και στον Αριθμό 13). —

Με την ευκαιρία δέν πίνεις κι' εσύ ένα; ΑΡΙΘΜΟΣ 13, (το παίρνει). — "Α, ευχαριστώ. Έβιδα. (Στο ναυαγό). Στην υγεία σου, κατετάνε! 'Η Έβα, Ξ;

ΝΑΥΑΓΟΣ, (τόν κυττάζει τώρ' αὐτός παραξένα). — Ναί... ή Έβα!

ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Και τὰ συχαρία μου γιά τή σωτηρία σου, ἀπ' τὸ τρακάρισμα... (σημαντικά) τῆς Έβας!

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Χμ! Δέν βαρύνεσαι. 'Η μόνη σωτηρία γιά μένα θά ἦταν ὁ χαμός μου.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — 'Ο χαμός σου; Και γιατί; ΝΑΥΑΓΟΣ. — Δέν τ' ἀφίνεις νά πῶ νά χαθούνη...

ΑΡΙΘΜΟΣ 13, (σκάδοντας). — Ποὺς ξέρει... Κάθε ἀνθρώπος ὀλόκληρο μυστήριο... 'Ωκεανός!

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Καλά τὰ λές, πατριώτη. Μά γιατί ὅλο σκάβεις; ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Πιές πὼς σκάβω τὸν τάφο μου.

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Τὸν τάφο σου; Χμ! Δέν σε ρωτῶν τὸ γιατί. Θάχης κι' εὐὸ τὸ λόγο σου. Κάτσο κι' εὐὸ μυστήριο...

ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — "Ἐτσι φαίνεται. Ἀρμενίζεις στὸ πῆλο τῆς ζωῆς μὲ γιομάτα τὰ πανιά, γιά νά φτάσης σ' ὄνειρευμένο λιμάνι. Κι' ἔξωρα μπροστά σου, ἔκει πὸν δέν τὸ προμηνεύεις...

ΝΑΥΑΓΟΣ. — ... 'Η Έβα!... (Πίνει). ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Ἀκούθεις! 'Η Έβα! Και τράξ... πάει... (Σκάβει).

(Παύσι). ΝΑΥΑΓΟΣ, (σὲ λίγο). — Και νάχομε καλὸ ρώτημα... Σὲ ποιὸν τόσο ξέπασα; Σὲ ποιὸν ἀνθρώπων χωρά;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — "Ἐδὼ τὸ λένε Πλάτανο. Γιατί παρατέρα ἐν' ἕνα μεγάλο πλατάνι ἀπ' τὸν καιὸ τῆς Τουρκοκρατίας.

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Και δέν ἐν' ἔδῳ κοντὰ καμιά πολιτεία;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — "Ὁχι, πολὺ κοντά. Μά τώρα μὲ τ' αὐτοκίνητο, πὲς βλα ἔδῳ πᾶ ἐνε. Σὲ δω-τρεις ὄρες ἀπὸ δῶ.

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ποιά πολιτεία; ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — 'Η Ἀθήνα. ΝΑΥΑΓΟΣ, (μ' ἀπορία). — 'Η Ἀθήνα, ἀλήθεια;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — 'Η ἔξακουσμένη Ἀθήνα. ΝΑΥΑΓΟΣ. — 'Η Ἀθήνα... Χά, χμ! ('Ὁ Αριθμός 13 ἀφίνει τὸ σκαμνί).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Και τόσο ἀστείο οὐ φαίνεται αὐτό;

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ἀπὸ κει ἔφυγα μιά μερα ἔδῳ και δέκα χρόνια. Και δέν πάτησα πειὰ τὸ πόδι μου σὲ στεριά. Κι' ἂν δέν μοῦγραφε ἡ μοῖρα τὸ σημερινὸ...

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Καλά, μὲ τὸ πλεούμενο πὸν ταξιδεύεις δέν ἀράζατε ποτές;

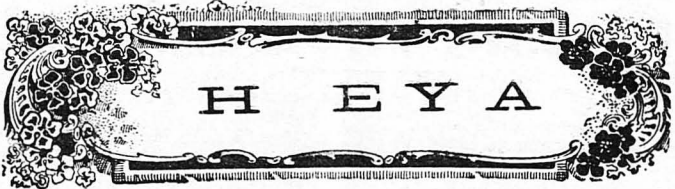
ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ἀράζαμε, μὰ γὼ δέν ἔβγαίνα στή στεριά. (Πίνει). Τὸ πιστεύεις πὼς τώρα ζαλιζομαι; Ξεσηνήθησα νά πατάω σὲ στερεὸ ἔδαφος. Ἄν δέν ἦταν και τὸ οὐζὸ νά μὲ κᾶνη νά ξεχαστὸ κοιμάτι... (Σηκώνεται και περπατάει).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Παράξενο! Και δέν ἔχεις συγγενεῖς; ΝΑΥΑΓΟΣ. — Συγγενεῖς; Μὴ ρωτᾶς ποτέ... Μυστήριο ὁ ἀνθρώπος, καθὼς λέει κι' ὁ πατριώτης ἀπὸ κει. Ἄμα τᾶχ' ἡ τύχη σου νά σὲ τρακάρῃ ἡ Έβα... χμ! χμ!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Μὰ... αὐτὸ ἔγινε σήμερα! ΝΑΥΑΓΟΣ. — Δυστυχῶς εἶχε ξαναγίνει και πρὶν δέκα χρόνια. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, (μ' ἀπορία). — Πάλι ἕνα πλεούμενο μὲ τὸ ἴδιο ὄνομα;

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Μπορεῖ νά μὴν ἦταν και πλεούμενο. (Πίνει). ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Μὰ κάτσο Έβα, μὲ σάρκα και δατὰ... ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ἴσως. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — "Α, τώρα νοῦθῶ. Κάτσο γυναῖκα. Γι' αὐτὸ λοιπὸν δέν ξαναπάτηρες σὲ στεριά... Κᾶρες, κακομοιρή, ἀπὸ κάτσο θηλιώ και θά τ' ὀρκιστηρες νά μὴν ξαναδῆς γυναῖκα στὰ μάτια σου...

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Μπορεῖ νάνα κι' ἔτσι... Ποιὺς ξέρει διως... ('Ἀνοστενάζει). Ἴσως φταίω κι' ἐγὼ. Ἴσως νά γύφουε και ἄλλο

(ΣΚΙΤΣΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ-ΑΝΕΚΔΟΤΟ)

Με την ευκαιρία δέν πίνεις κι' εσύ ένα; ΑΡΙΘΜΟΣ 13, (το παίρνει). — "Α, ευχαριστώ. Έβιδα. (Στο ναυαγό). Στην υγεία σου, κατετάνε! 'Η Έβα, Ξ;

Η ΛΟΓΙΑ

Κάτσοι νόστιμη Μαροῦκα λούσσαε νά πάρη δούλο κι' ἔπρεπε λαχνασιμένη στις Εὐρώπες ἔνω-κάτσο, μὰ στὸ τέλος ἡ καμμένη γύρισε χωρὶς δουκῆτο.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Παράξενο! Και δέν ἔχεις συγγενεῖς; ΝΑΥΑΓΟΣ. — Συγγενεῖς; Μὴ ρωτᾶς ποτέ... Μυστήριο ὁ ἀνθρώπος, καθὼς λέει κι' ὁ πατριώτης ἀπὸ κει. Ἄμα τᾶχ' ἡ τύχη σου νά σὲ τρακάρῃ ἡ Έβα... χμ! χμ!

ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Ακούθεις. Γι' αὐτὸ μ' ἔστειλ' ἔμένα... Σιάχομε παρακάτω τὸ δρόμο... «Πήγαυε, μὸ λέει, κι' ὅτι σου πει δὸς του ἕνα χέρι, εἶνε καλὸς ἀνθρώπος, μὰ, περιποιεῖται πάντα θταν περνᾶμε ἀπ' τὸ μαγαζὶ του». Θυμίσαι; Εἶνε κίκατοςες μέρες πὸν διαβήσαμ' ἀπὸ δῶ.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Για νά σού πῶ τὴν ἀλήθεια, ἔσένα δέν οὐ θυμίσαι. ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Δέν λέω γιά μένα... Ἐμεῖς ὅλοι ἴδιοι εἶμαστε. Καθὼς φοράμε μάλιστα και τὰ ἴδια ρούχα, δέν μᾶς ξεχωρίζει κανεὶς εὐκόλα. Τί ἦσουν μιά φορὰ κι' ἕναν καιρὸ, αὐτὸ πάει, ξεχάστηκε... Τι εἶσαι τώρα... Ἐνα νοῦμερο!

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Τώρα διορθῶνεται πέρα τὸ δημόσιο δρόμο. Ἀρκετὰ μακρὰ, Ξ; ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — "Ὅσο νάνα... ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Και περπάτηρες μ' αὐτὴ τὴ ζῶση τὸση ὥρα; Κάτσο νά ξεκουραστής. Ἐλα πιές κάτι. (Κάνει νά τοῦ δώσει).

ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — "Ὁχι, ευχαριστώ. Μὴν κοιτάξεις γιά μένα. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Μά γιατί; ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — "Ὁχι, νά σὲ χωρῶ. Κάθησα παρακάτω στὸν καφενὶ και κάτι πῆρα. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, (σάν ν' ἀπορη). — Μά μονάχο σ' ἔστειλαν; ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — "Ε, σὸ φαίνεται παράξενο πὸν μ' ἀφίνουε μονάχο τόσο δρόμο; Ἐννοια σου, εἶνε σίγουροι πὼς δὲ φεύγω. Και πὸν νά πάω; Θαρρῶ μάλιστα πὼς κοντενεῖ νά τελειώση ἡ ποιητὴ μου... Αὐτὸ εἶνε τὸ πὸ φοβερό. Ἄμα ἡ ἀφήσουν ἐλεύθερο... Ποῦ νά πάω;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Δέν ἔχεις τοὺς δικούς σου; ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Ἀλλοῖοινο! Πιὸ εὐκόλα ξεχνιέται ἕνας καταχραστής, ἕνας πλαστογράφος, ἕνας κλέφτης, παρὰ ἕνας μακαρίτης. Ἐνας νεκρὸς εἶνε μιά δόξα στήν οἰκογένεια. Τοῦ φορτονεῖς ὅσες ἀρετὲς θέλεις χωρὶς νά διαμαρτυρηθῇ... Μά δέν τὰ παρατάς... Ποῦ εἶνε; "Α, ἔδῳ. (Προχωρεῖ πρὸς τ' ἀριστερά). Κατάλαβα... ('Αρχίζει νά σκάβη).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Μά, χριστιανὲ μου, ξεκουράσου λίγο. ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Κάνε δουλειὰ σου. Ἄμα δουλεύω ξεχνᾶω. Ἐγὼ καιρὸ δλόκληρη τὴ νύχτα, ὄρες ἀτελείωτες, νά ξεκουραστῶ μέσα στή φωλιά. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Μά δέν κοιμάσαι τὴ νύχτα; ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — "Ε, κάποτε θά κοιμηθῶ γιά πάντα. Μά τότε; τότε; Δέν ἔχεις ἰδέα τί παρηγοριά νοῦθῶ θταν σκάβω. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Γιατί; ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Θαρρῶ πὼς σκάβω τὸν τάφο μου. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Κακομοιρες! ('Αρκετὴ παύσι).

(Σὲ λίγο, ὁ Αριθμός 13, σάν και νὰ εἶδε μακρὰ, βάζει τὸ χέρι του ἀντήλια). ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Τι εἶν' αὐτοῦ; ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, (σηκώνεται και τρέχει κατὰ κει). — Τι τρέχει; ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Κάτσοις ἀνθρώπος σὲ μιά βάρκα, γνέφει κατὰ δῶ... Μά ὄχι, δέν εἶνε βάρκα... Λὲς πὼς περπατάει σάν τὸν Ἅγιο Πέτρο, στή θάλασσα. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — "Ὁχι, σὲ σανίδα κροπιέται. ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Ναί, ἔχεις δίκιο. Μιά σχεδιά. Κάτσοις ναυαγὸς φαίνεται. "Α, ζυγώνω... Ἐχεις κανένα παλαμῖδι νά τοῦ ριξομε νά πιастῇ; ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Ναί, κάλον ἔδῳ ἔδενα τὸ βαρκάκι μας. (Σάν νά ψάχνη στήν ἀμμουδιά. Τὸ βρῖσκει). "Α, νά... ΑΡΙΘΜΟΣ 13, (τὸ παίρνει). Φέροτο δῶ. (Τοῦ τὸ ρίχνουε. Φαίνεται. Τὸν πιάνουε και μὲ τὰ χέρια και βγαίνει). ('Ἐνας τύπος ναυικοῦ μὲ ντισεράδα, παντελόνι και σακκάκι, και μακρὰ ὑποδήματα). ΝΑΥΑΓΟΣ. — Σᾶς ευχαριστῶ. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Κάτσο. Θέλεις ρούχα ν' ἀλλάξης; Νά σὸ σέφο; ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ευχαριστῶ. Δέν ἐν' ἀνάγκη, δέν εἶμαι βρεσιμένος. (Βγάζει τίς ντισεράδες). Εὐτυχῶς πὸν φοροῦσα τίς ντισεράδες και τὰ παδήματα θταν μᾶς τρακάρισε ἡ Έβα. ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — 'Η Έβα; ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ναί, ἔτσι τὸ λέγον τὸ πλεούμενο πὸν μᾶς τρακάρισε... Έβα!... Για φαντάσου!... (Γελᾶει σαρκαστικά). Χά, χά, χά!

που δεν τὸ ἤθερ σὲ μένα. Κάθε καρδίη θέλει τὸν τιμονιέρη του, πὸν νὰ ξέρη τὰ χούγια του... Ἐμαθα πὸς πῆρε ἄλλον. Μπορεῖ αὐτὸς νὰ τῆς ἔδωσε ὅ,τι ζήτησε καὶ νὰ πέρασε μαζὺ τῆς εὐτυχιόμενος!

ΦΩΝΗ, (ὄποχθονία). — Ὅχι—ὄχι—ὄχι. (Ὁ Ναυαγὸς βάζει τ' αὐτὶ του ψύχραϊμα, ὁ Ἀριθμὸς 13 ἀφίνει τὴν τσάπα, ὁ Ταβερνιαρὴς τρομάζει).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Τρομάρα μου! Ἀπὸ πού ἔρχετ' αὐτὴ ἡ φωνή; Σὰ νὰ βγαῖν ἀπὸ τῆς γῆς τὰ τριόβαθα... Ἀπὸ τὸν κάτω κόσμο. ΝΑΥΑΓΟΣ. — Μπορεῖ κι' αὐτὸς. Ἐμένα τίποτα δὲν μοῦ φαίνεται παράξενο περὶ. Ὅλα μπορεῖ νὰ γίνουν.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Ἀντίκρια χοντρή φωνή. ΝΑΥΑΓΟΣ. — Εὐτυχῶς. Ἄν ἦταν γυναικεῖα, θὰ τρομάζα κι' ἐγώ. (Στὸν Ἀριθμὸ 13). Τὴν ἄκουσες κι' ἐσύ;

ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Καθαρώτατα. Ὅταν εἶπες πὸς ὁ ἄλλος θὰ πέρασε μαζὺ τῆς εὐτυχιόμενος... Η ΦΩΝΗ. — Ὅχι—ὄχι—ὄχι.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Νά! Πά! ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Ἡ ἀγαπάνητσι μπορεῖ νὰ φέρη ἀπ' τὸν κάτω κόσμο καὶ τοὺς νεκροὺς!

ΝΕΚΡΟΣ, (βγαίνει ἀπ' τὸ τραμποκέτο).—Ναί! ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Θεέ μου!

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Εἰσα σὺ λοιπὸν πὸν με σκαντάφισες στὸ τιμόνι τῆς Εὔδας; Τῆς Εὔδας με σάρκα καὶ ὀστά, καθὼς λέει καὶ τοῦ λόγου του;

ΝΕΚΡΟΣ. — Ἐγώ! ΝΑΥΑΓΟΣ. — Χμ! (Παῦσι). Ὅπως νάνα... πὸν εὐτυχιόμενος πάλι ἐσύ... Γιατ' εἶνε ματωμένο τὸ χουτέλο σου;

ΝΕΚΡΟΣ. — Γιὰ νὰ γλυτώσω. ΝΑΥΑΓΟΣ. — Ἄ! Σκοτώθηκες μονάχος σου; Κακομοίρη... Φαντάζομαι τί θὰ σούκανε...

ΝΕΚΡΟΣ. — Ὅπως εἶπες κι' ἐσύ... ΝΑΥΑΓΟΣ. — Δηλαδή; ΝΕΚΡΟΣ. — Ἐψαχνα νὰ βρῆ τὴν εὐτυχία... Ἰσως ἐκεῖνος... ὁ ἄλλος...

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Λές νὰ εἶν' εὐτυχιόμενος; ΑΡΙΘΜΟΣ 13, (τρανταχτό, σαρκαστικὸ γέλιο). Χά! χά! χά! χά!...

ΝΕΚΡΟΣ. — Ἐσύ! Πὸς κατάντησες ἔτσι; ΝΑΥΑΓΟΣ. — Αὐτὸς; Ὁ τρίτος; (Στὸ νεκρό). Ἄληθινά, ἐσύ εἶσ' ὁ πὸν εὐτυχιόμενος...

(Ἀκούγονται ἀπὸ μέσα φωνές καὶ γέλια τῆς Εὔδας. «Καλὰ τὸ λές, μητέρα, ἔτσι εἶνε. Οἱ ἄντρες... οἱ ἄντρες πάντα... χά, χά, χά!» κτλ. κατὰ θέλησιν τῆς ἠθοποιῶ).

ΝΑΥΑΓΟΣ. — Αὐτὴ ἡ φωνή! Αὐτὸ τὸ γέλιο! ΑΡΙΘΜΟΣ 13. — Ἄλλομονο ναί! (Βιαστικὰ ὁ Ναυαγὸς παίρνει στὸ χέρι τὶς νιπεράδες του καὶ τραβᾷ πρὸς τὴ θάλασσα, ὁ Ἀριθμὸς 13 τὴν τσάπα του, φεύγοντας ἀπὸ καὶ ποῦθε, ὁ Νεκρὸς κατεβαίνει, ἐνῶ ἡ σκηνὴ σκοτεινιάζει, ἀλλ' ὄχι ἐντελῶς ὥστε νὰ μὴ φανοῦν αὐτὰ).

(Ἀμέσως ἡ σκηνὴ φωτίζεται ὅπως στὴν ἀρχὴ τοῦ ἔργου καὶ ὁ ταβερνιαρὴς φαίνεται νὰ κοιμάται μ' ἀκουμπισμένο τὸ κεφάλι στὸ τραπέζι, ἐνῶ ἡ ταβερνιαρῖσσα βγαίνει μὲ τὶς κυρίες).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ. — Στὸ καλὸ, στὸ καλὸ, καὶ νὰ σὰς ξαναδοῦμε. ΝΕΑ. — Γεῖά σου καὶ σ' εὐχαριστοῦμε. ΓΡΗΝΑ, (γυρίζει καὶ κινεῖται εἰρωνικὰ τὸν ταβερνιαρὴ). Καί... νὰ χαίρεσαι τὸν ἄντρα σου.

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ. — Γιὰ δές τον χάλια... Ὁλο κοιμάται... (Ἡ κυρίες χάνονται μαζὺ μὲ τὴν ταβερνιαρῖσσα πὸν τὶς συνοδεύει. Ἡ ταβερνιαρῖσσα γυρίζει ἀμέσως).

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ, (σκουτιώντας τὸν ἄντρα τῆς). — Ἐ, τεμπελχανᾶ, σὶγκ νὰ πὰς μέσα νὰ γείνης... ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ, (σηκώνει τὸ κεφάλι του τρομαγμένος). — Ἄ! Ποῦ βρισκομαι; Ἡ κυρίες ποῦ εἶνε;

ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ. — Φύγανε. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Ἦρθε κανένας ἄλλος ἐδῶ; ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣΣΑ. — Ὅχι, κανένας. ΤΑΒΕΡΝΙΑΡΗΣ. — Ἄ! Μὲ πῆρ' ὁ ἕντος... Φαίνεται ἡ κάμψι, τὸ οἶσο... (Παῦσι). Κάτι παράξενα ὄνειρα πὸν βλέπει κανεὶς καμμιὰ φορὰ...

ΑΥΛΑΙΑ

ΛΑΓΙΚΗ ΣΟΦΙΑ

- Ὅταν ἔχεις τὸ πουγγὶ σου, βλοῖ οἱ φίλοι εἶνε δικοὶ σου. — Τὸ ψωμί εἶνε ἀκριβὸ σὰν δὲν ἔχεις χροῖματα. — Μάζεψε κι' ἄς εἶνε ῥόγες. — Λέγε πάντα τὴν ἀλήθεια, νάχης τὸ Θεὸ βοηθεῖ.

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ "ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ,"

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Πὸς ἀπωλέσθη... μιὰ παραδιά πολυτιμῶν καὶ σπανίων χειρογράφων. Ἡ ἀπελπισία τοῦ σοφοῦ συλλέκτου των. Μιὰ ἐξωφρενικὴ Παπικὴ ἐπιστολή. Μιὰ τραγικὴ σταυροφορία. Πὸς ἰδρῶθη ἡ Ἱατρικὴ σχολὴ τοῦ Σαλέρνου. Οἱ Ἑβραῖοι γιατροὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ὁ περιώνυμος ἑλληνοστῆς καὶ φιλόλογος Γουαρίνο ἀπὸ τὴ Βερόνη, ἐπεσέφθη κατὰ τὸ ἔτος 1389 τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου ἔμεινε ἐπὶ πέντε χρόνια καὶ ἐχηρμάτισε μαθητῆς τοῦ Ἑλληνος σοφοῦ Ἑμμανουὴλ Χρυσολογᾶ. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς του, ὁ Γουαρίνο ἀγόρασε πολλὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα, πολυτιμώτατα, τὰ ὅποια ἐποποθέτησε σὲ κιβώτια καὶ τὰ φόρτωσε σὲ δύο πλοία, τὰ ὅποια ἐναυλίωσε ἐπίτηδες, γιὰ νὰ τὰ μεταφέρῃ στὴν πατρίδα του.

Ἀστυχῶς ὅμως, κατὰ τὸ ταξεῖδι στὴν Ἰταλία, τὸ ἕνα πλοῖο ναυάγησε καὶ χάθηκαν ὅλα τὰ χειρόγραφα πὸν εἶχε φορτώσει σ' αὐτὸ ὁ σοφός. Ὁ Γουαρίνο στενοχρόνηθη τόσο πολὺ γιὰ τὴν πραγματικὰ τρομερὴ αὐτὴ ἀπώλεια, ὥστε λέγεται ὅτι μέσα σὲ μιὰ νύχτα ἀσπασίαν ὄλες ἢ τρίχες τῆς κεφαλῆς του!

Ὁ Γρηγόριος ὁ Μέγας, ἕνας ἀπὸ τοὺς πῶν ὀνομαστούς Πάπας τῆς Ρώμης, ὁ ὅποιος διακρινόταν μάλιστα γιὰ τὴν πολυμάθειά του, ἔσπειρε κάποτε σ' ἕναν ὀντικὸ ἐπισκοπο τὴν ἐξῆς χαρακτηριστικὴ ἐπιστολή, ἀπ' τὴν ὅποια διαφαίνεται τὸ πνεῦμα πὸν κυριαρχοῦσε στὴν ἐποχὴ του σχετικά μὲ τὰ γράμματα καὶ τὴν παιδεία ἐν γένει:

«Ἐμαθα, ἀδελφέ μου, τοῦ ἔγραψε, κατεῖ πὸν δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀναφέρω φανερά, χωρὶς λύπη καὶ ντροπὴ, ὅτι δηλαδὴ ἀποφάσισες νὰ διδάξης σὲ μερικὸς ἀνθρώπους τῆς ἐπισκοπῆς σου τὴν γραμματικὴ. Νὰ ξέρης λοιπὸν ἀπὸ σήμερα ὅτι εἶνε πολὺ... βαρὺ καὶ ἀνόσια νὰ καταγίνεται ἕνας κληρικὸς μὲ πράγματα, τὰ ὅποια κι' αὐτοὶ ἀκόμη οἱ λαϊκοὶ πρέπει νὰ ἀγνοοῦν»!!!

Μεταξὺ τῶν ἄλλων σταυροφοριῶν πὸν ἔγιναν πρὸς ἀπελευθέρωσι τῶν Ἁγίων Τόπων, ἡ Ἱστορία ἀναφέρει καὶ μιὰ σταυροφορία... ἐφῆδον. Στὴν πρωτοφανῆ αὐτὴ ἐκστρατεία ἔλαβαν μέρος 90,000 παιδαρέλια, Γερμανοὶ οἱ περισσότεροι, οἱ ὅποιοι ξεκίνησαν στὰ 1212 κατὰ τῶν Μωαμεθανῶν μ' ἕναν συνομηλικὸν τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς.

Ὅταν ὅμως ἔφτασαν στὴ Γένοβα, συνάντησαν διάφορα προσκόμματα καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔψερξαν καλὰ τὸν τόπο, χωρίστηκαν καὶ σκορπίστηκαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Ἀπ' αὐτοὺς ἀναφέρεται ὅτι 30,000 τράβηξαν γιὰ τὴ Μασσαλία, ὅπου ἄλλοι μὲν ἐσφάγησαν, ἄλλοι πέθαναν ἀπὸ τὶς κακουχίες καὶ ἄλλοι πουλήθηκαν στοὺς Σαρακηνοὺς ὡς δοῦλοι!...

Σύμφωνα μὲ τὴν πληροφορία ἐνὸς ἀρχαιστατοῦ χρονικοῦ, οἱ πρῶτοι ἰδρυταὶ τῆς περιφημοῦ Ἱατρικῆς σχολῆς τοῦ Σαλέρνου ἀνήκαν σὲ τέσσαρες διαφορετικὰς ἔθνικότητας. Ὁ ἕνας ἦταν Ἑβραῖος καὶ λεγόταν Ἐλίνος, ὁ δεύτερος Ἕλληνας καὶ ὀνομαζόταν Πόντιος, ὁ τρίτος Ἀραβὸς καὶ ἐκαλεῖτο Ἀδαλᾶς καὶ ὁ τέτατος Ἴταλὸς ὀνόματι Σαλέρνος, τοῦ ὁποίου δόθηκε καὶ τὸ ὄνομα στὴ σχολῆ.

Τὸ περιεργὸ εἶνε ὅτι μόνις ἰδρύθηκε ἡ σχολὴ αὐτὴ, ἐπακολούθησε τόση συρροὴ ἄλλοθεντῶν σπουδαστῶν, ὥστε καθέννας ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὰς ἔκανε τὴν διδασκαλίαν του στὴ μητρικὴ του γλώσσα.

Μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὰς ἀντιφάσεις πὸν μᾶς παρουσιάζει ἡ σκοτεινὴ ἐποχὴ τοῦ Μεσαιῶνος, εἶνε καὶ ἡ ἀκόλουθη: Ἐνῶ δηλαδὴ ἐκείνον τὸν καιρὸ οἱ Ἑβραῖοι κατεδιώκοντο ὡς αἰρετικοὶ καὶ ἄπιστοι, συγχρόνως οἱ ἐπιφανέστεροι Πάπα καὶ ἡγεμόνες τῆς Δύσεως εἶχαν κοντὰ τοὺς γιατροὺς Ἑβραῖους, παρὰ τὶς ρητὲς διατάξεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν συνόδων. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρουμε τοὺς Πάπας Βενέδικτο ΙΓ' καὶ Ἰούλιο Γ', καθὼς καὶ τοὺς βασιλεῖς Μεγάλου Κάρουλο, Ἀλφόνσο Γ', Φερδινάνδο Δ' καὶ Κάρουλο Φαλακρό.

Εἶχαν μάλιστα τόσο μεγάλη φήμη οἱ Ἑβραῖοι γιατροὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὥστε ἐπακατοῦσε ἡ πεποιθήσις ὅτι δὲν μπορούσε νάνα καλὸς ἕνας γιατρός ἂν δὲν ἦταν... ἑβραϊκῆς καταγωγῆς!

Στὰ 1804 ἕνας Ἄγγλος πολιτικὸς ὀνόματι Ἄβερδίν, ἰδρυσε τὴ λεγομένη «Ἑταιρία τῶν Ἀθηναίων περιηγητῶν», στὴν ὁποία γιὰ νὰ γραφῆ κανεὶς μέλος ἔπρεπε νὰ εἶχε περιηγηθεῖ τὴν Ἑλλάδα.

